

ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

ACHIEVEMENT FROM DHARMMMA PRACTICE OF THE PEOPLE AT
WAT MAHEYONG, PRANAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

พระทรงศักดิ์ ธีรธมโม

Phra Songsak Thirathammo

วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Wat Maheyong, Ayutthaya

E-mail: 2503songsak@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน และศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหา อุปสรรค คือ ประชาชนละเลยในการรักษาศีล ดังนั้น ควรนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดค่านิยมในการรักษาศีลห้า เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาสังคมร่วมกันอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์; การปฏิบัติธรรม; ประชาชน

Abstract

This article was to study the level of people's opinions, and to compare the people's opinion and problems, obstacles and problems, To study problems, obstacles and recommendations for the Achievement from Dhammma Practice of the People at Wat Maheyong, Pranakhon Si Ayutthaya Province, using Mixed Methods. Level of people's opinions on the Achievement from Dhammma Practice of the People at Wat Maheyong, Pranakhon Si Ayutthaya Province, by overall, were at middle level. Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles there was the people ignores observing 5 precepts and organization Suggestions were there should be observing 5 precepts integrated with daily life to enhance 5 precepts observation values to solve social problems sustainably.

Keywords: Achievement; Dhammma Practice; People

*Received February 15, 2021; Revised April 20, 2021; Accepted April 28, 2021

บทนำ

ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรม คือ สภาธิ ปัญญา คือ ความสำเร็จเกิดจากเหตุจากประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติธรรม คือ สภาธิ ปัญญา การปฏิบัติธรรมจึงเป็นเหตุให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ประชาชนเป็นเหตุให้มาปฏิบัติธรรม ประชาชนมีความทุกข์มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นเหตุให้เข้ามาปฏิบัติธรรม ปฏิบัติธรรมที่วัดที่เป็นสำนักปฏิบัติธรรมที่เปิดโอกาสให้มาปฏิบัติธรรม ประชาชนที่มีทุกข์ที่ไม่ได้หาทางออกด้วยการเข้าวัดปฏิบัติธรรมก็มักจะหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย ด้วยไม่รู้ถึงการปฏิบัติธรรมที่สำนักปฏิบัติธรรมแล้วมีความสุขสู่ความพ้นทุกข์ จึงเป็นเหตุแห่งการเผยแผ่ผลสัมฤทธิ์เมื่อปฏิบัติธรรมแล้วมีความสุขสู่ความพ้นทุกข์ตลอดถึงการท้าวิจัย เพื่อผลสัมฤทธิ์ ถึงซึ่งความสุขสู่ความพ้นทุกข์ ดังในหลักหรือแก่นของพระพุทธศาสนา ประกอบไปด้วย ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ คือเล่าเรียนแล้วนำมาปฏิบัติเมื่อนำปฏิบัติแล้วย่อมเกิดผลสัมฤทธิ์ (ผลสัมฤทธิ์นั้นจะเป็นไปตามการปฏิบัติของแต่ละบุคคล สู่ความพ้นทุกข์ ถึงซึ่งความสุข มากน้อยแตกต่างกัน) หมายความว่า ปฏิบัติธรรมตามคำสอนในพระพุทธศาสนาในหลักใหญ่ 3 ข้อคือ คือ สภาธิ ปัญญา ไม่ทำความชั่วทั้งปวงเป็นศีล ทำแต่ความดีเป็นสภาธิ ทำใจของตนให้สะอาดบริสุทธิ์เป็นปัญญา เพื่อผลสัมฤทธิ์คือ มรรค ผล นิพพาน ความพ้นทุกข์ภาวะที่เป็นสุขสูงสุด เป็นที่สุด ถึงแม้ว่าจะไม่ถึงที่สุดแต่ก็นำไปสู่ถึงซึ่งความสุขสู่ความพ้นทุกข์ในการดำรงชีวิตในชีวิตประจำวัน ด้วยการเจริญสติปัฏฐาน 4 โดยย่อคือการมีสติใน กาย เวทนา จิต ธรรม เมื่อจิตเข้าสู่ความสงบ เป็นสภาธิ (สมถกรรมฐาน) เมื่อจิตเข้าสู่ปัญญาพิจารณา กาย เวทนา จิต ธรรม เป็นของ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เป็นปัญญา (วิปัสสนากรรมฐาน) เมื่อจิตเข้าสู่วิปัสสนาจะดำเนินไปตามลำดับวิปัสสนาญาณ 16 สู่ มรรค ผล นิพพาน

สำนักปฏิบัติธรรม ในปัจจุบันจะเป็นวัดที่มหาเถรสมาคมยกขึ้นให้เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด โดยมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นผู้รับรองดำเนินงานของมหาเถรสมาคม โดยมีการจัดบวชนกขัมมภาวนา โดยปฏิบัติกิจวัตรข้อปฏิบัติของวัดสำนักปฏิบัติธรรมนั้นๆ ได้แก่ บวชนกขัมมภาวนา 8 นุ่งขาวห่มขาวไม่ปลงผม ท้าวตรสวตมนต์เข้า - เย็น ฟังธรรม เดินจงกรม นั่งกรรมฐาน กวาดลานวัด-ทำความสะอาดวัด สอนปฏิบัติกรรมฐานตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตรของคณะสงฆ์ไทย ซึ่งในแต่ละสำนักฯ ก็จะมีอุบายการสอนในเบื้องต้นที่แตกต่างกัน เช่น กำหนดภาวนาว่าพุทโธ หรือ กำหนดภาวนาว่า ยุบหนอ พองหนอ เป็นต้น ซึ่งอยู่ในแนวทางหลักมหาสติปัฏฐานสูตรการปฏิบัติธรรมเป็นการเจริญ คือ สภาธิ ปัญญา ให้เกิดมีขึ้น ซึ่งผลสัมฤทธิ์ก็จะไปตามกำลังตามลำดับการปฏิบัติของแต่ละคน ถ้าผู้ปฏิบัติไม่มีศีลการปฏิบัติก็จะไม่สามารถดำเนินสู่สภาธิปัญญาได้ ถ้าผู้ปฏิบัติไม่มีสภาธิก็จะไม่สามารถดำเนินสู่ปัญญาได้ แต่ถ้าผู้ปฏิบัติเคยทำความเพียรศีลสมาธิสะสมบุญบารมีมาแต่อดีตชาติจนแก่กล้าแล้วก็เป็นอุปนิสัยสืบมาถึงชาติปัจจุบันเจริญวิปัสสนาอย่างเดียวเข้าสู่วิปัสสนาญาณได้

วัดมเหยงคณ์ เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปฏิบัติธรรมด้วยการรับประชาชนที่เดินทางมา บวชนกขัมมภาวนา 8 นุ่งขาวห่มขาวไม่ปลงผม ท้าวตรสวตมนต์เข้า - เย็น ฟังธรรม เดินจงกรม นั่งกรรมฐาน กวาดลานวัด-ทำความสะอาดวัด สอนปฏิบัติกรรมฐาน

ตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตรของคณะสงฆ์ไทย สรุปก็คือ ศีล สมาธิ ปัญญา นั่นเอง ได้ดำเนินการพัฒนาวัดให้เกิดความสัปปายะในการปฏิบัติธรรม ตามหลักสัปปายะ 7 ได้แก่ 1) อาวาสสัปปายะที่อยู่เหมาะสม ผู้คนไม่พลุกพล่านจนเกินไป 2) โจรสัปปายะ มีที่หาอาหารเหมาะสม 3) ภัตตสัปปายะ การพูดคุยที่เหมาะสม 4) บุคคลสัปปายะ บุคคลที่เหมาะสมกัน 5) โภชนสัปปายะ อาหารที่เหมาะสมกัน 6) อุตุสัปปายะ ดินฟ้าอากาศธรรมชาติที่เหมาะสม 7) อิริยาบถสัปปายะ อิริยาบถที่เหมาะสม

ประชาชนที่เข้าวัดปฏิบัติธรรม ได้แก่ บุคคลที่มีศรัทธาทำความเพียรใน ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นบุคคลที่ใส่ใจเข้าวัดปฏิบัติธรรมอยู่แล้ว บุคคลที่มีความทุกข์ ที่ไม่ได้หาทางออกโดยเข้าวัดปฏิบัติธรรม เพราะส่วนใหญ่ยังไม่รู้ถึงผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมแล้วมีความสบายใจมีความสุขขึ้น และยังไม่มีจิตสำนึกปฏิบัติธรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาปฏิบัติธรรมอยู่ที่วัดได้ จึงมีความสนใจที่จะเผยแพร่สื่อถึงผลสัมฤทธิ์ของการชักชวนผู้มีความไม่สบายใจมีทุกข์เข้าวัดปฏิบัติธรรม และเพื่อการวัดมาตรฐานผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จึงดำเนินการวิจัยผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมแล้วมีผลในพื้นฐาน ด้วยพระบรมศาสดาทรงห้ามพูดอวดคุณที่ไม่มีในตนแม้มีจริงก็ห้าม ผลในพื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปจะฟังมีฟังได้ที่เข้าใจง่ายคือ มีความสบายใจมีความสุขขึ้นในด้าน ศีล สมาธิ ปัญญา จึงได้ทำการวิจัย เรื่องผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงและจดบันทึกด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา เรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นยังทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จากแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.845 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนจากประชากรจากจาก ประชาชนผู้มาปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ได้แก่ กลุ่มผู้ประชากรจากจากประชาชนผู้มาปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มาจากการเปิดตารางของ Taro Yamane จำนวน

2,000 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง“ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นเพศหญิง จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 73.27 มีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 32.73 มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 52.25 มีอาชีพข้าราชการ จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 45.05

2) ระดับความคิดเห็นของพระภิกษุ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ คือ อายุ พรรษา ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ วุฒิการศึกษา แผนกสามัญศึกษา วุฒิการศึกษา แผนกนักธรรม วุฒิการศึกษา แผนกบาลี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน และมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

4) ข้อเสนอแนะ พบว่า 1) ควรนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดค่านิยมในการรักษาศีลห้า เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาสังคมร่วมกันอย่างยั่งยืน 2) ควรมีการจูงใจการพัฒนากิจกรรมอบรมพัฒนาให้เด็กและเยาวชนให้เป็น ผู้มีศีล 5 3) ควรเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นผู้ที่สำรวมระวังในศีล 5 มากยิ่งขึ้น 4) ควรนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดค่านิยมในการรักษาศีลห้า เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาสังคมร่วมกันอย่างยั่งยืน 5) ควรมีการจูงใจการพัฒนากิจกรรมอบรมพัฒนาให้เด็กและเยาวชนให้เป็น ผู้มีศีล 5 6) ควรเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นผู้ที่สำรวมระวังในศีล 5 มากยิ่งขึ้น 7) ควรจัดกิจกรรมการปฏิบัติธรรมเพื่อเจริญทางด้านปัญญา 8) ควรพิจารณาสิ่งมากระทบในการรับรู้อารมณ์ต่างๆ ที่เกิดทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ 9) ควรใช้ปัญญาในการมีความยั้งคิดและหยุดการปรุงแต่ง ฝึกใจให้รู้เท่าทันไม่หลงหรือไม่ คล้อยตามอารมณ์ในเรื่องนั้นๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุริยันต์ บุญยอด และสุวัฒน์ เงินฉ่ำ, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติธรรมเนกขัมมบารมีวัดปัญญานันทาราม ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี”พบว่า วิธีการปรับ

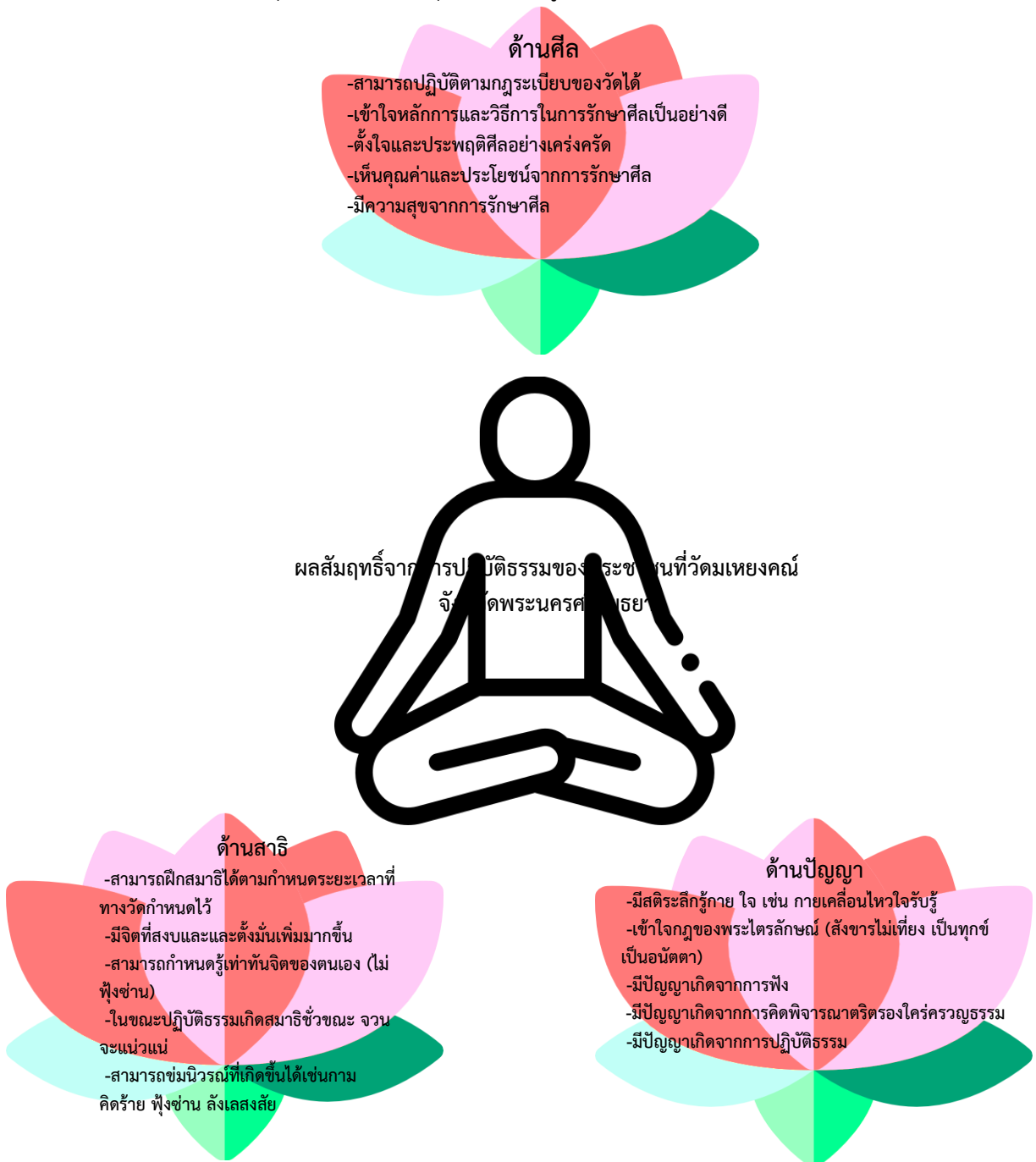
พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านกาย 2) ด้าน วาจา 3) ด้าน ความคิด และ 4) ด้านอารมณ์ สตรีผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด มีความรู้และความ เข้าใจในการปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4 ได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำมา เป็นการปฏิบัติธรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวันและใช้ได้ในชีวิตจริง มีสติ จดจ่อต่อเนื่อง โดยมีการปฏิบัติ อย่างจริงจังและสม่ำเสมอ เมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ มากระทบ आयตนะทั้ง 6 สตรีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สามารถกำหนดสติระลึกรู้ได้ทันปัจจุบัน มีการคิดตรិตรอง และพิจารณาสิ่งมากระทบในการรับรู้ อารมณ์ต่างๆ ที่เกิดทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ และสามารถใช้อยู่ในการมีความยังคิดและ หยุดการปรุงแต่ง ฝึกใจให้รู้เท่าทันไม่หลงหรือไม่ คล้อยตามอารมณ์ในเรื่องนั้นๆ รวมทั้งแก้ปัญหา ต่างๆ ได้ดีขึ้น และสามารถลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ได้ทั้งหมด สอดคล้องกับสตรีกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยที่แสดงระดับพฤติกรรม ที่สอดคล้องกับงานวิจัยในด้าน กาย วาจา ความคิด และอารมณ์ ก่อนการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน และมีความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของ ประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่า การศึกษาส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของ ประชาชนที่มีต่อเรื่องผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา สอดคล้องกับงานวิจัยของ รักธินา ทับทิมไสย, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การตัดสินใจ เข้าปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรีของพุทธศาสนิกชนอายุระหว่าง 20 – 70 ปี” ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบการตัดสินใจไปปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวัน จำแนกตาม เพศอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพ พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ แตกต่างกนมี การตัดสินใจเพื่อไป ปฏิบัติธรรมไม่แตกต่างกนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

3. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน และมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า เพศ อายุ อาชีพไม่ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของ ประชาชนที่มีต่อเรื่องผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมานัส ฐานิสฺสโร (อุนเรื่อน), (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ราชบุรี แห่งที่ 18” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้า ปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติ ธรรมประจำจังหวัดราชบุรี แห่งที่ 18 จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพส่วนบุคคล ด้านเพศ, อายุ, อาชีพ และระดับการศึกษาของประชาชน มีผลทำให้ ความพึงพอใจของประชาชนต่อ การเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรม ประจำจังหวัดราชบุรี แห่งที่ 18 โดยภาพรวม ไม่แตกต่าง กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านศีล(การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย) ดังนี้ สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของวัดได้ เข้าใจหลักการและวิธีการในการรักษาศีลเป็นอย่างดี มีความตั้งใจและประพฤติศัลอย่างเคร่งครัด เห็นคุณค่าและประโยชน์จากการรักษาศีล และมีความสุขจากการรักษาศีล

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านสมาธิ (ความสงบ ตั้งมั่น) ดังนี้ สามารถฝึกสมาธิได้ตามกำหนดระยะเวลาที่ทางวัดกำหนดไว้ มีจิตที่สงบและและตั้งมั่นเพิ่มมากขึ้นสามารถกำหนดรู้เท่าทันจิตของตนเอง (ไม่ฟุ้งซ่าน) ในขณะที่ปฏิบัติธรรมท่านเกิดสมาธิชั่วขณะ จวนจะแน่วแน่ และสามารถข่มนิวรณ์ที่เกิดขึ้นได้เช่นกาม คิตร้าย ฟุ้งซ่าน ลังเลสงสัย

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านปัญญา ดังนี้ มีสติระลึกรู้กาย ใจ เช่น กายเคลื่อนไหวใจรับรู้ เข้าใจกฎของพระไตรลักษณ์ (สังขารไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา) และมีปัญญาเกิดจากการฟัง มีปัญญาเกิดจากการคิดพิจารณาไตรตรองใคร่ครวญธรรม และมีปัญญาเกิดจากการปฏิบัติธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรให้คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม มีการส่งเสริมการอบรมพระภิกษุภิกษุณี หลักสูตร พระวิปัสสนาจารย์ให้ทั่วถึง และจริงจัง เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้ปฏิบัติ และนำมาเผยแพร่แก่ประชาชนให้ถูกต้อง

2) ควรให้เจ้าสำนักปฏิบัติธรรม ศึกษารูปแบบการออกแบบบริเวณสถานที่ แล้วนำมาปรับภูมิทัศน์ภายในบริเวณสถานที่สำนักให้ร่มรื่น สะอาด เหมาะแก่การปฏิบัติธรรมมากขึ้น โดยให้ผู้มาปฏิบัติธรรมมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ เพื่อปลูกจิตสำนึกให้มีความเป็นเจ้าของ และช่วย พัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมให้มีโอกาสเจริญเติบโต

3) ควรให้หน่วยงานรัฐ และคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม มีการประสานความร่วมมือให้มีการจัดตั้งธนาคารพระพุทธศาสนาประจำประเทศไทย เพื่อเป็นแหล่งทุนการกู้ยืมสำหรับสำนักปฏิบัติธรรม ในอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ประชาชนควรมีความเข้าใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามหลักศีล สมาธิ ปัญญา ได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำมา เป็นการปฏิบัติธรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวันและใช้ได้ในชีวิตจริง

2) มีสติ จดจ่อต่อเนื่อง โดยมีการปฏิบัติอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ เมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ มากระทบ

3) กำหนดสตรีกู้ได้ทันปัจจุบัน มีการคิดตรึงตรง และพิจารณาสิ่งมากระทบในการรับรู้ อารมณ์ต่างๆ ที่เกิดทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ

4) สามารถใช้ปัญญาในการมีความยั้งคิดและหยุดการปรุงแต่ง ฝึกใจให้รู้เท่าทันไม่หลงหรือไม่
คล้อยตามอารมณ์ในเรื่องนั้นๆ รวมทั้งแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดีขึ้น

5) สามารถลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ได้ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) วรรคศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติธรรมของประชาชน ในพื้นที่อื่น

2) การศึกษาเรื่อง แนวทางในการปฏิบัติธรรมของประชาชน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3) ควรศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม เพื่อพัฒนาวิธีการและรักษา รูปแบบ รวมถึงส่งเสริมโครงการปฏิบัติธรรม ให้คงอยู่เป็นโครงการพัฒนาสังคมให้ได้รับความสุขต่อไป

เอกสารอ้างอิง

พระมหาสุริยันต์ บุญยอด. (2558). ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติธรรมเนกขัมมบารมีวัดปัญญาบันฑิตาราม ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์น เอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 1(4).

พระมานัส ฐานิสฺสโร (อนเรือน). (2555). การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดราชบุรี แห่งที่ 18 (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รักภิญญา ทับทิมไสย. (2555). การตัดสินใจเข้าปฏิบัติธรรมที่วัด อัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรีของพุทธศาสนิกชน อายุระหว่าง 20-70 ปี (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.